

(א) שנת קמו: G (מנלסא מפיי רנ"ג שהא גורס כן); (ב) ש"מ כמו בשניות לא גורו; (ג) [נעיל פג:]; (ד) [קידושין נ: וש"נ]; (ה) [גי' ר"ף ורל"ש רנא] ובדי' רב; (ו) [נעיל פג:]; (ז) כמ"ח; (ח) [לעיל סב:]; (ט) [לעיל פג:];

הגהות הב"ה

(א) גבי אלמא קני ודדרי תני וסורבה מחזיר:

מוסף רש"י

ובמניחה בחלוץ. הסמוכה לכתל המזרח (שבת קמח). ומותבינן אשמעתין. יש לי להשיב על דברי (קדושין ג:) אשמעת עמנו (גמירין ה:) ארדיה גופיה קא מטיב (תוחמו מס).

הדרן עלך ביצד משתתפין

רבינו הגנאל

ואמר כי אותם אנשי טבריא לא צריכי ליתלחחתי של הצעה. ומפני שלא יבטלו ממלאכתן מההרין וטומנין בהם פירות. ותנן נמי הטומין פירותי במים מפני הגנבים אינו כבי ותיק. משה באנשי טבריא שטמנו דבלותם במים מפני הקיפדים וטיהרו להן חכמים. הנה זה העשם כי שאומר כי הטמנת פירות משום הכשירין. אבל בעת הטמנת הבטיל בשבת שאין נמעיץ מלהטמין בעצה להא שהיו אומרים בתבן הוא. ותנן לא בתבין, ולא בוינן, ולא במוכין ובפן שהן לחזין, ואם עשבים הוא, גם העשבים הלחין אסור להטמין בתבן. ואמר להם ר' זנתיב בן עקיבא, עצה זו אינה לא בתבן ולא עשבים שאינה מפורשת מהן מותר כפי'. ועצה זו כיון שאין בני טבריא חפצים בליחלוחית שבחן, מותר להטמין בה בשבת. ולא גוריינן עצה מפני תבן. גם התיר להם להסתפק באלגותית כדתיא מסתפג אדם באלגותית. ומניחה בחלוץ הפתוח לרשות הרבים ומביאה לתוך ביתו כו'. אמר רב הונא בר רב הונא לא שנו אלא למלאות מן אמת המים או מן הים, אבל לשפוך אסור. איכא דאמרי לא תימא למלאות שרי הא לשפוך על הים מתוך הגזוטרטא אסור. אבל אפילו לשפוך נמי שרי. אמר רב שזיבי הא פשיטא דהיינו עוקה שמוורת להטמין מים תלוכה. ואמרינן מה הוא דתימא בעוקה תיימי מיא ודבלינן משום הכי שרי. אבל הכא ביים דמים שאין נבלעין הן, אלא נמשכין על פני המים ולא תיימי להו אסור. קמ"ל דשרי אפילו לשפוך. מנ"י, וכן שני גזוטרטאות. אמר רב הונא בר רב הונא אלא בסמוכה אבל במופלגת עליונה מותרת. מקשינן אהא דאמרינן יש גול בשבת, ומהו לא כולה רשותה. והדר אמרת דחורבה יחזיר לבעלים, כלומר יחזיר רשות של חבירו שגול כמו שהוא בעינה, אלא לא קמה ר' יודן גול בשבת. כיצד דין גול, בומן שהכניסן גולן לרשותו, אבל אם הניחן בחורבה שהיא של נגול, (ב)החורבה יחזיר לבעלים. כלומר אם גול מחבירו חורבתו ולא בנאה לא קנאה שהיא לא עשה בה כלום לקנותה, ולפיכך לא קנאה

אנשי טבריא. צעלי מלככה היו: **מספג אדם**. זיום טוב וצשצת אס רחץ בלונן מספג. באלונגית ואין חוששין שמא יסחוט: ולאויירין. **בלנין: על אוסו דבר**. סמיטה: **אף מביאה בידו**. ואין חוששין שמא ישכח ויסחוט: **לא שנו**. שמחילה תלויה מתרת בגזוטרטא לרצנן אלא

למלאות: **אבל לשפוך**. שופכין צנקצ למים אסור מפני שהגהר מולין השופכין חוץ למחילת הגזוטרטא: **מה זינו זה לעוקה**. דתנן צמתני' [הללן] חצר שפוחתה מארצב אמות אין שופכין לתוכה מים צשצת אלא"כ עשו לה עוקה גומא מחזקת סאתים ותני עלה [סוע"צ] אע"פ שנתמלאה העוקה מצעוד יוס שופכין לה מים צשצת ואף על פי שהמים יונאין הימנה לרה"ר: **הפס סיימי מיא**. המים עשויין לכלות ולהבלע צרקע אבלך כי שפין ארעמא דליצעו צדוכמיהו קא להכי הוא ולא נתקיימה מחשבתו ושרי דאפילו איכוון איסור ממש ליכא דהא צרשות היחיד שפין אצל הכא מידע ידע דוליא נפקי ולא תיימי: אפילו **שפוך נמי שרי**. דליהו לא איכפת ליה דליפקו לצראי אצל חצר הפוחתה מארצב אמות ניחא ליה דליפקו לצר שלא ילכך את חצריו הלכך בעי עוקה דבעוקה ניחא ליה דליצעו: **בסמוכה**. שאינה רחוקה מתחתונה צמשך הכותל ארצעה טפחים. ואני שנעתי שאינה גבוהה ממנה עשרה ולא מזינו לשון הפלגה דהש"ס גבוהה אלא צמשך דתנן צמתני' צאנשי חצר ומרפסת ועוד לרבי מה לי גבוהה או נמוכה הא איהו דלמך (נעיל ד' פג:): **אסורין ועוד מהא מתנימא מותצינן תיובתא לשמואל צפירקין לעיל [פד:]** ואי רב גופיה דקיימין צגו עשרה דהדדי אוקמה היכי מותצינ לה ואציי דתרנא כגון דקיימין צגו עשרה דהדדי מאי חדושיה: **עליונה מותרת**. כדלמרינן דלין משמיה למתחמנה צעליונה אלא דרך איר זריקת משך ארצעה טפחים ורצ לטעמיה דלמך אין אדם אוסר על חבירו דרך איר: **יש גול צשצת וחורבה מחזיר נעניס**. השתא ס"ד דהכי קאמר מותר לגזול צשצת רשויות ולהשתמש צה צחורצתו של חבירו הסמוכה לו כי היכי דרגיל צה

ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין

פ.ה.

הני תיימי והני לא תיימי. תימה לר"י דצמס' צשצת צפרק הוורק (דף ק:) אמרינן שופכין דספינה שדי להו ארופני דספינה משום דכחו צכרמלית לא גזרו ואע"ג דנפלו מיד לצרמלית ומהאי טעמא נמי לישתרי הכא ואפילו לישנא צתרא לא שריא לשפוך אלא משום שאינו חושש שיאלו לצרמלית כדפי' צקונטרס ויש לומר דגזוטרטא פעמים כששופכין ממנה המים הולך מיד עד מקום צרשות הרצים מהלכת צרקק מים והוי כמו צרשות הרצים ולא פלוג בכל גזוטרטאות אצל ספינה לא שכיחא לגמרי שמהלך סמוך לרקק:

ביב שהוא קמור ד' אמות ברשות הרבים. פירש צקונטרס צארצב אמות קיס ליה שיט שיעור ליצלע סאתים מים שעשוי להסתפק צכל יוס והיינו טעמא דקאלמר צגמ' גצי חצר ארצב אמות תיימי ולפירושו נראה דאיידי צביצ שיט לו ארצב על ארצב דפחות מכאן לא תיימי כמו גצי חצר דפירש רש"י צגמרא דלזיו שיעור ניתן לרצנו ולרצינו שמואל נראה טעמא דקמירת צבי משום חשדא וכיון דקמור הוא ד' אמות צרה"י הרואה מים יונאין מן הצבי אינו סבור שיונאין מן החצר כיון שרחוק מן החצר ד' אמות וצגמ' משמע כפירוש הקונטרס דמדמה ארצב אמות דציצ לארצב אמות דחצר דקאמר כולה כר"א צן יעקב כו' ולפי' רצינו שמואל סילון שקמור ארצב אמות צרשות הרצים שופכין לו מים צשצת דקמ"ל (ס) משנת ר"א צן יעקב צבן ויקי אצל לפ"ה דהטעם משום דמיצעיי אסור דצשל עך לא מיצעיי ומיהו אומר ר"י דאפילו עשוי עפיין רצפה של אצנים מיצעיי ושרי:

תנא

אין שופכין בתוכה מים בשבת אא"כ עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה בין מבחוץ בין מבפנים אלא שמבחוץ צריך לקמור מבפנים אין צריך לקמור ר"א בן יעקב אומר י ביב שהוא קמור ארבע אמות ברה"ר שופכים לתוכו מים בשבת וחכ"א אפילו גג או חצר מאה אמה לא ישפוך על פי הביב אבל שופך הוא לגג והמים יורדין לביב י החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו מקצתן עשו עוקה ומקצתן לא עשו עוקה את שעשו עוקה מותרין את שלא עשו עוקה אסורין: **גב' מ"ט** אמר (ס) רבה מפני שאדם עשוי להסתפק סאתים מים בכל יום בארבע אמות אדם רוצה לזלפן פחות

צחול הואיל וסתם חורבה אין הצעלים משתמשין צה כל כך קני לה האי צגולתו כשאר גזלנים ונעשית רשותו וחורבה מחזיר לבעלים משמע על כרחו איסור צשצת מחזירה לבעלים וצריך להחזירה ואין קנויה לו אלמא אסור להשתמש צה: **יש דין גול**. דין השבת גולה נהוג צרשות של צשצת דחורבה מחזיר הגזילה לבעלים ואסור להשתמש צה: **אמאי אוסרת**. הא רשותא דעליונה היא ותחתונה זו שלא כדין משתמשת צה צחול ואפי"ה כיון דרגילה צה אסרה עלה: **שעשו**. אותה מחילה של עליונה צשותפות: **אי"ה כי עשו**. צני מתחונה לתחתונה אס יש להם שותפות צעליונה נמי אסרי עלה: **גלויי גליא דעסיא**. מתחונה לעליונה דסלקה נפשה צשצת מינה דהא מחילה זו אינה נעשית אלא להימר צשצת: **ברתנ"י** אין שופכין לסופה מים צו'. מפרש לה צגמ': עוקה. גומא: סאפיס. צגמ' מפרש טעמא דשעורא: **מן הנקב ולמטה**. שמתוך סאתים החלל שלה: **צין מצפנים**. צין שעשה לעוקה צמוך החצר צין שעשאה צרה"ר סמוך לחצר: **אלא שמצוץ צריך לקמור לכסות פיה צנצרים שיפלו המים מידיו לתוך מקום פעור: ציב**. חרץ העשוי לקלח שופכין שצתאר לרה"ר: **שהוא קמור צמשך ארצב אמות צרה"ר**. קיס לן צארצב אמות יש שיעור ליצלע צהס סאתים מים שאדם עשוי להסתפק צכל יוס: **שופכין לסווגו**. דתיימי מיא ואי נמי לא תיימי דיט צו מים מצע"י כיון דרוב ימות השנה עשויין ליצלע הכי נמי כי נפקי לצראי לאו להכי איכוון וכיון דלא נתקיימה מחשבתו שרי דאפילו מתכוין לאו איסורא דאורייתא איכא הכא דהא לאו צרה"ר זריק להו איהו גופיה אלא מאיליהן יונאין הלכך כי לא מייכוין שרי לכתחילה: **לא ישפוך על פי הצבי**. כלומר צמוך החרץ ואע"פ שיט אורך מכאן עד יליאתו מאה אמה ויכולין ליצלע כיון דצגופיה"ה קא שפין מקלחי להדיא וצכח לרשות הרצים והרואה אומר ששופכין סמוך ליליאתו וצעי דליפקו כדלמך צגמ' [ע"צ] גזרה שמא יאמרו נגורו של פלוני מקלח מים צשצת: **דיוטאום**. עליות וחצר פחותה מארצב אמות לפניהם ששופכין צה מיימיהם: **מקאפס**. צני האחת עשו עוקה צחצר וצני האחת לא עשו: **גב' מ"ט**. אחרת פחותה מארצב אמות קאי דמשמע הא ארצב אמות שרי: **אדם רוצה לזלפן**. שראויה היא לזלף להרצין עפרה שלא יעלה אצקא דצימות החמה מוקמינן לה למתני' לקמן צצרייתא [שס] וכיון דרואה לזלפן אי נמי שפין להו ונפקי לא מתקיימא מתשצמו:

פחות

גזוטרטאות זו על גבי זו אסור להשתמש מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית. אבל משתמש מן החצר לגג ואינו חושש. הא דתאמר בפנים אבל מבחוץ אסור. ר' זעירא אמר בין מבחוץ בין מבפנים אסור. מתניא פליגי על ר' זעירא, משלישן קדרות בשיר מעל גבי וזו שגובה י טפחים ורחב ד', אם היה חלון ביתים של ד' טפחים אסור. שאין [משתמשין] מרשות לרשות דרך רשות. ר' שמואל בר רב יצחק פתר לה (בשבויה) [בשוויה]. מתני', חצר שפוחתה מד' אמות אין שופכין לתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים כו'. פי' עוקה מלשון חקיקה. והיא כמו תפירה בארץ להתקבץ בה המים. מאי טעמא, אמר רבא סאתים מים אדם עשוי להסתפק בכל יום. בחצר שהיא בדי' אמות ולמעלה ניחא ליה לאיניש לזלפן.

עין משפט
גם מצוה

לג א מיי פכ"ב מהל' שבת הלכה כ טור ש"ע א"ח ס' שא סעף מח:
לד ב מיי פט"ו מהל' שבת הלכה טו סגם לאון סה טור ש"ע א"ח ס' ענה סעף א:
לד ג ד מיי פ"ד מהל' עירובין הלכה כה טו"ע עס סעף ה:
לו ה מיי פט"ו מהל' שבת הלכה טז סגם לאון סה טו"ש"ע א"ח ס' שט סעף א:
לז ו מיי עס הלכה יח טו"ש"ע עס סעף ב:
לח ז מיי עס הלכה טז טו"ש"ע עס סעף א:
לח ח מיי פ"ד מהלכות עירובין הלכה ט סגם עס טו"ש"ע א"ח ס' שט:

◄ ►

רבינו **הגנאל** (המשך) בחזקה אלא היא עדיין חורבה ויחזיר לבעלים כמות שהיא בעינה דהא לא קנאה, אלא בנה והחזיק בה קנאה. אמר רבה ומותבינן על זו השמועה איני, שהבונה ברשות חבירו בגזילה והמחזיק בגזילה קנאה, והתנן שתי גזוטרטאות זו למעלה מזו עשו לעליונה מחיצה למעלה, ולמטה ער עשו לה מחיצה עשרה. ולא עשו לתחתונה שתיין אסורות. והא העליונה החזיקה מעבר על גבי התחתונה בגזילה. ואם כן הוא כי יש דין גול בשבת וקנה הגזילה. אמאי [עליונות] אסורה. [ותלא יש מחיצות למעלה ולמטה נהי דהתחתונה אסורה] דרגל העליונה דרוסתה, אלא עליונה אמאי אסורה הרי יש לה מחיצות, ורשות התחתונה שעוברת עליה הרי קנאתה בחזקה. אלא מהקנתי שתינן אסורות עד שיעירבו, ש"מ שאין גול בשבת. וכי כל אחד אוסרת על חבורה. ופריך רב ששת כגון שעשו מחיצה בשותפות, שגלחת דעתה דלאו (מינח) [מכתן] וצילת כשני בחים בחצר אחת. ופריקין כיון דחזור ועשו לתחתונה מחיצה למטה סליקו נפשיהו מן העליונה, דגליא דעתא דלא ניחא ליה שותפות בהדיא. ומחיצות ו' היויין חלוקה ביניהן, אבל כל אחת זכתה לעצמה. לפיכך שתינן מותרות. וירושלמי, ר' זנתיב בן עקיבה התיר שלש דברים. התיר עצה שבים, הבאת אלונגית, והתיר גזוטרטא. ר' אבא ור' יוסי הדיא דאת אמרת במשתמשות דרך הנקב אבל משתמשות מחוץ ומני כן ג' גזוטרטאות זו על גבי זו אסור להשתמש מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית. אבל משתמש מן החצר לגג ואינו חושש. הא דתאמר בפנים אבל מבחוץ אסור. ר' זעירא אמר בין מבחוץ בין מבפנים אסור. מתניא פליגי על ר' זעירא, משלישן קדרות בשיר מעל גבי וזו שגובה י טפחים ורחב ד', אם היה חלון ביתים של ד' טפחים אסור. שאין [משתמשין] מרשות לרשות דרך רשות. ר' שמואל בר רב יצחק פתר לה (בשבויה) [בשוויה]. מתני', חצר שפוחתה מד' אמות אין שופכין לתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים כו'. פי' עוקה מלשון חקיקה. והיא כמו תפירה בארץ להתקבץ בה המים. מאי טעמא, אמר רבא סאתים מים אדם עשוי להסתפק בכל יום. בחצר שהיא בדי' אמות ולמעלה ניחא ליה לאיניש לזלפן.